

DEL 2

Det finns ett behov av att få en överblicksbild över trons grunder, presenterat på ett enkelt och tilltalande sätt.

Under våren kommer du att få läsa fem olika artiklar från trosbekännelsen skrivet av skribenter från olika sammanhang.

Del 1. Fadern

Del 2. Sonen

Del 3. Anden

Del 4. För-samlingen

Del 5. Syndernas förlåtelse

Sonen

100 procent människa
100 procent Gud

Att Jesus är människa är inte svårt att förstå. Han äter och dricker och han blir glad, arg, trött och ledsen. Men är han något mer än människa? Ja, på detta står och faller faktiskt den kristna tron.

JESUS ANTYDER själv vid flera tillfällen vem han är. För att kunna förstå det bör man känna till att Gud en gång avslöjade sitt namn. Gud heter "Jag är" eller "Jag är den jag är", på hebreiska Jahweh (2 Mosebok 3:13–14). I Bibelns värld hör namn och personlighet tätt samman. Det innebär att ingen kan bära Guds namn utan att vara Gud.

I Johannes åttonde kapitel ser vi hur Jesus uttalar gudsnamnet tre gånger över sig själv (vers 24, 28 och 58), vilket resulterar i att folket vill stena honom på grund av hädelse. I Getsemaneskildringen upprepar Johannes-texten "Jag är"-namnet tre gånger och berättar att de som kom för att gripa Jesus föll omkull när han proklamerade vem han var (Johannes 18:3–8).

Ordet som var Gud

Johannes talar om Jesus som Ordet som i början fanns hos Gud och som var Gud (Johannes 1:1–18). I trosbekännelsen läser vi att han blev till som människa genom den heliga Anden och föddes av jungfru Maria. Tomas bekänner honom som Herre och Gud (Johannes 20:28). Paulus säger att i Kristus har "hela den gudomliga fullheten förkroppsligats och tagit sin boning" (Kol 2:9). Döden kunde inte behålla Jesus utan han uppstod från de döda.

Men för de första kristna uppstod nu ett problem. De var judar och uppväxta med tron på att det bara finns en Gud, nämligen Jahweh. Detta bekände en rätttrogen jude varje morgon och detta stod i det första av de tio

budorden. Problemet var alltså relationen mellan två satsar som båda upplevdes sanna, trots att de inte tycktes gå att förena: Gud är en! Jesus är Gud!

Treenighetens begynnelse

Tankar kring en treenig Gud började därför växa fram. Ordet treenighet finns inte i Bibeln men Fadern, Sonen och Anden nämns tillsammans på flera ställen i Nya Testamentet (till exempel Matteus 28:18–20, 2 Korintierbrevet 13:13 och 1 Petrusbrevet 1:2).

Det finns också flera belegg för hur ledande kristna i den tidiga kyrkan talade om Jesus som Gud. Ignatius är till exempel mycket klar när han berättar år 115 att "Maria var havande med vår Gud, Jesus Kristus". Tertullianus skrev på 100-talet också om den helige Andes gudomlighet.

Diskussionerna böljade länge fram och tillbaka. I början av 300-talet var presbyteren Arius i Alexandria den ledande motståndaren till läran om treenighet. Han menade att bara Fadern var gudomlig av evighet. Mot honom stod Athanasius som var biskop i Alexandria.

I det första ekumeniska kyrkomötet som hölls i Nicaea år 325 vann Athanasius linje och treenigheten fastställdes. Sonen är av samma väsen (Grekiska "homoousios") som Fadern. Efter ytterligare diskussioner stadfästes läran ännu tydligare på nästa kyrkomöte som hölls i Konstantinopel 381.

Först därefter kunde man fastställa läran om Jesus som både sann Gud och sann män-

Stefano Parrocels (1696–1776).
målning av Jesus födelse

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

niska, vilket skedde i kyrkomötet i Kalcedon 451.

Kejsaren som ville kristen kultur

Läran formulerades med orden att Jesus är människa och Gud utan sammanblandning eller åtskillnad.

Efraim Syriern hade redan på 300-talet skrivit om detta i en fantastisk hymn som börjar: "Om han inte var människa, vem var det då som låg i krubban? Om han inte var Gud, till vem var det änglarna sjöng lovsånger?"

Besluten i de olika kyrkomötena pressades inte så sällan fram även av politiska skäl.

Kejsar Konstantin ville ersätta den romerska religionen med kristendom som ett sammanhållande kitt i imperiet, och då var det mycket besvärande att de kristna inte kunde hålla sams inbördes.

Att kyrkomötesbesluten ibland fattades med hjälp av kejsare och politik brukar ofta framhållas av Jehovas Vittnen som än i dag håller fast vid en lära som liknar den Arius hade. De menar att Jesus kan kallas gudomlig och "en gud", däremot inte Gud den högste. Men lärobesluten behöver ju inte vara mindre sanna på grund av omständigheterna kring kyrkomötena. Anden skall leda oss fram till sanningen, säger Bibeln, och Anden lämnar inte kyrkan bara för att människor handlar fel. Det har vi mängder av exempel på i både Bibeln och den senare historien.

Men är det då inte obegripligt med en treenig Gud och med Jesus som både Gud och människa? Jo, och egentligen finns det anledning att vara tacksam för det. Om Gud var påhittad av människor skulle han säkert vara logisk och begriplig för det mänskliga förnuftet. Men Gud är Gud och går därför bortom det vi kan fatta och förklara. Gud är ett under i sig! Så när Jehovas Vittnen diskuterat med mig och sagt att kyrkans lära om Gud är

ologisk har det hänt att jag spontant svarat: "Tack och lov!"

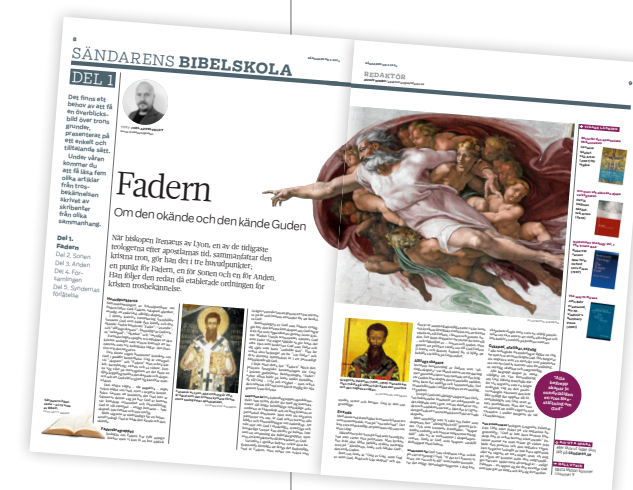
Bryggan till Gud är kärlek

Det Jesus sa och gjorde när han var på jorden är grundläggande för kristen tro. Han sändes hit för att världen skulle räddas genom honom (Johannes 3:17). Det finns olika sätt att se på försoningen. I Augsburgska bekännelsen (från 1500-talet), som är den viktigaste delen av lutherska kyrkans bekännelseskrifter, står det att Kristus blev korsfäst för att försona Guds vrede (artikel III). Grundläggande för den försoningslära som Paul Petter Waldenström stod för är i stället att orsaken till klyftan mellan Gud och människa inte är Guds vrede, utan människans synd. Gud är kärlek och älskar människorna både före och efter syndafallet. Därför sändes Jesus inte för att bli Guds vrede utan för att genom döden på korset befria människorna från synden. Den som vill ta emot denna försoning blir ett Guds barn (Andra Kor 5:17–21).

Som svar på en fråga säger Jesus i det viktiga avskedstalet att han är vägen, sanningen och livet, och att ingen kommer till Fadern utom genom honom (Johannes 14:6). Paulus förstod detta. Själv hade han många religiösa företrädare, men säger att han kastar allt på sophögen för att "vinna Kristus". Upprättningen av allt som han tidigare satt stort värde på mynnar ut i proklamationen "Jag vill lära känna Kristus" (Fil 3:10).

Om han hade sagt detta som en nyomvänd som precis mött Jesus hade det varit mer begripligt. Men sannolikt hade han varit en kristen i 30 års tid när han skrev Filipperbrevet. Hade han inte lärt känna Jesus då? Jo, men just därför ville han lära känna honom ännu mer. Han visste tillräckligt om Jesus för att också veta att vi inte blir färdiga med honom så fort. Det finns oanade bräddjup hos Jesus.

Det Jesus sa och gjorde när han var på jorden är grundläggande för kristen tro.

+VIDARE LÄSNING

Arvet från kyrkofäderna

Ezra Gebremedhin
Skellefteå: Artos (1992)

Kristusbekännelsen i oldkirken

Helge Haystrup
Köpenhamn: Reitzel (1982, andra upplagan)

God in patristic thought

GL Prestige
London: SPCK (1985, sjätte upplagan)

Om Athanasius och Arius kan man också läsa några sidor i:

21 kyrkofäder

Peter Halldorf
Göteborg: Cordia (2000, sid 105–115)

→ HÅLL UTKIK

Nästa lektion kommer i nummer 13

TEXT: RUNE W DAHLÉN
pastor och före detta högskolelektor

♦ RIV UT & SPARA

eller skriv ut sidan som pdf på sandaren.se